

ŚW. PIUS X, PAPIEŻ

PRZEMOWA
MIANA DO ŚWIEŻO KREOWANYCH
KARDYNAŁÓW DNIA 17 KWIETNIA 1907,
PRZECIW NEOREFORMIZMOWI RELIGIJNEMU

KRAKÓW 2023

www.ultramontes.pl

Przemowa

miana przez św. Piusa X

do świeżo kreowanych kardynałów dnia 17 kwietnia 1907,

przeciw neoreformizmowi religijnemu

Przyjmujemy z żywym upodobaniem wyrażone przez was uczucia czci i miłości synowskiej względem Nas i tej Stolicy Apostolskiej. Przyjmując waszą podziękę, musimy powiedzieć, że świetne cnoty, które was zdobią, prace zbożne, któreście spełnili i inne godne uznania usługi, któreście na różnych polach oddali Kościołowi, sprawiły, iż was zaliczono w poczet Naszego świętego Senatu. Toteż cieszy Nas nie tylko nadzieja, ale pewność, że wyniesieni do nowej godności, oddacie, jak czyniliście dotąd, umysł i siły na usługi rzymskiego Papieża w rządzeniu Kościołem.

Jeśli rzymscy Papieże zawsze potrzebowali zewnętrznej pomocy do spełnienia swego posłannictwa, to ta potrzeba daje się żywiej odczuć dzisiaj z powodu nader ciężkich warunków czasu, w którym żyjemy i z powodu ciągłych zamachów, skierowanych przeciw Kościołowi przez jego wrogów.

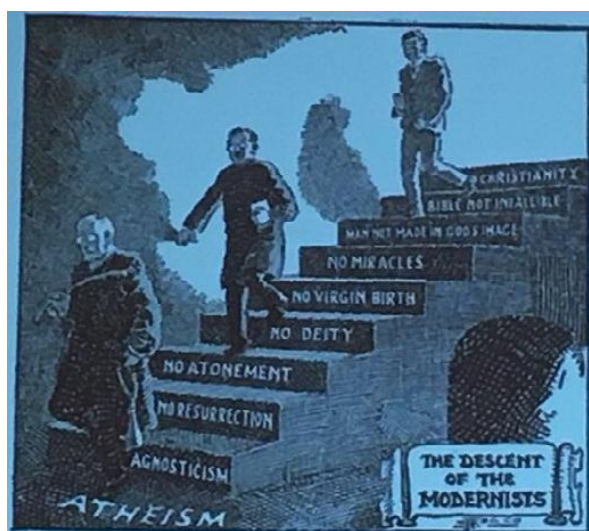
Atoli nie sądzcie, Wielebni Bracia, że mamy na myśli zdarzenia, zaszłe we Francji; bolesne one, lecz nagrodzone sownie większą pociechą: przedziwną jednością czcigodnego Episkopatu, szlachetną bezinteresownością duchowieństwa,

pobożną wytrwałością katolików, gotowych do wszelkiego poświęcenia dla obrony wiary i chwały ojczyzny. W ten sposób pokazało się znowu, że prześladowania ujawniają tylko cnoty prześladowanych i budzą dla nich powszechny podziw.

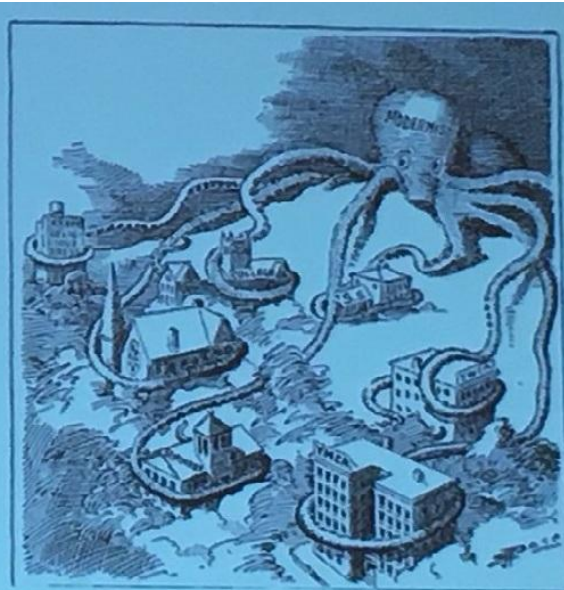
I wiecie, Wielebni Bracia, że nie lękał się wówczas Kościół, gdy cesarowie ogłaszali edykty pierwszym chrześcijanom: albo wyrzec się czci Jezusa Chrystusa, albo umrzeć, ponieważ krew męczenników była nasieniem nowych wyznawców wiary. Ale bolesna walka, która każe Kościołowi powtarzać: *Ecce in pace amaritudo mea amarissima* (1), to walka, pochodząca ze zboczenia umysłu, zapoznającego jego nauki i wznoszącego w świecie okrzyk owego buntu, co wygnał buntowników z nieba.

Buntownikami otwartymi są ci, którzy wyznają i rozszerzają podstępnie potworne błędy o rozwoju dogmatu, o powrocie do czystej Ewangelii, tj. wolnej, jak powiadają, od tłumaczeń teologii, od orzeczeń Soborów i zasad ascetycznych, o uwolnieniu się spod wpływu Kościoła, sposobem jednak nowym, bo bez buntu, aby nie być od niego odcięty, a bez poddania mu się, aby pozostać przy własnych przekonaniach – wreszcie o przystosowaniu się do czasów we wszystkim, w mówieniu, pisaniu i głoszeniu jakiejś miłości bez wiary.

Widzicie dobrze, Wielebni Bracia, że My, którzy winniśmy bronić wszystkimi siłami powierzonego Nam skarbu, lękamy się słusznie wobec tego nieprzyjacielskiego ataku; wszak nie jest on jednym kacerstwem, ale zbiorem wszystkich kacerstw zmierzającym do obalenia fundamentów wiary i zniszczenia chrześcijaństwa.

E. J. Pace, 'The Descent of the Modernists' (1920s)

E. J. Pace, 'The Octopus' (1920s)

Tak, do zniszczenia chrześcijaństwa, albowiem Pismo św. nie jest dla tych nowożytnych heretyków żywym źródłem wszelkich prawd, lecz zwyczajną książką; natchnienie odnosi się tylko do nauk dogmatycznych, rozumianych wszakże według ich tłumaczenia i prawie się nie różni od poetyckiego natchnienia Eschyla i Homera; Kościół jest prawowitym tłumaczem Biblii, ale poddanym prawidłom tzw. wiedzy krytycznej, która rządzi teologią i czyni ją swą niewolnicą. Na koniec w tradycji wszystko jest względne i podległe zmianom, a stąd powaga Ojców bez znaczenia. A te wszystkie i niezliczone inne błędy wykładają w dziełkach, pismach periodycznych, ascetycznych książkach, a nawet powieściach, osłaniając je dwuznacznymi wyrazami i mglistymi formami, aby mieć zawsze otwartą furtkę do obrony, aby ująć oczywistego potępienia i chwycić w swe sidła niebacznych.

Liczmy wszakże i na pomoc waszą, Wielelni Bracia, że poznacie teraz ze swymi Biskupami-sufraganami tych rozsiewaczy kąkolu, że się dołączycie z Nami w ich zwalczaniu, że Nas będziecie uwiadamiali o grożącym duszom niebezpieczeństwie, że będziecie donosili o ich książkach świętym Kongregacjom rzymskim, że nadto, korzystając z władzy, której wam udzielają święte kanony, będziecie je uroczyście potępiali, przekonani o ważności obowiązku, któryście na siebie przyjęli, pomagania Papieżowi w rządzeniu Kościołem, zwalczaniu błędu i obronie wiary aż do przelania krwi. Zresztą ufamy w Panu, Ukochani Synowie, że Nam w czasie stosownym udzieli potrzebnej pomocy. Błogosławieństwo zaś apostołskie, o któreście prosili, niech zstąpi obficie na was, na kler i lud waszych diecezyj, na wszystkich czcigodnych biskupów i wybranych synów, którzy swą obecnością uświetnili ten uroczysty obrzęd, na waszych i ich krewnych; i niech będzie źródłem dla wszystkich i dla każdego najcenniejszych łask i najśłodszych pociech.

Cyt. za czasopismem wydawanym przez Kurię Krakowską: "Notificationes e Curia Principis Episcopi Cracoviensis". (J. Card. Puzyna). A. D. 1907. Nr. VII, VIII, IX, ss. 53-54. (2)

(Pisownię i słownictwo nieznacznie uwspółcześiono; ilustracje i przypisy od red. *Ultra montes*).

Przypisy:

(1) "Ecce in pace amaritudo mea amarissima" – "Oto w pokoju gorzkość moja największa" (Iz. 38, 17).

(2) Por. 1) Św. Pius X, Papież, a) [Encyklika "Pascendi dominici gregis" o zasadach modernistów.](#) b) [Motu proprio "Fin dalla prima". Organizacja fundamentalna ludowej akcji chrześcijańskiej.](#) c) [Encyklika "Acerbo nimis" o wykładzie nauki chrześcijańskiej.](#) d) [Przysięga antymodernistyczna.](#) e) [Krótką Historia Religii \(Epitome historiae divinae Revelationis\).](#) f) [Pierwsze początki katechizmu dla małych dzieci. – Katechizm Krótki. – Katechizm Większy. – Nauka o świętach Pana Jezusa, Matki Boskiej i Świętych Pańskich. – Krótka Historia Religii.](#)

2) Ks. Dr Maciej Sieniatycki, a) [Apologetyka czyli dogmatyka fundamentalna.](#) b) [Zarys dogmatyki katolickiej.](#) c) [Modernizm w książce polskiej.](#) d) [Modernistyczny Neokościół.](#) e) [Problem istnienia Boga.](#) f) [Dogmatyka katolicka. Podręcznik szkolny.](#) g) [Etyka katolicka. Podręcznik szkolny.](#) h) [Główne zasady etyki Kanta a etyka chrześcijańska.](#) i) [System modernistów.](#)

3) Ks. Dr Andrzej Macko, [Znaczenie encykliki o modernizmie.](#)

4) Ks. [Bp] Czesław Sokołowski, [Przysięga antymodernistyczna. Studium krytyczne.](#)

5) Ks. Andrzej Dobroniewski, [Modernizm i modernišci.](#)

6) Ks. Stanisław Miłkowski, [O modernizmie.](#)

7) Abp Walenty Zubizarreta OCD, [O modernizmie \(De modernismo\).](#)

8) Abp Antoni Szlagowski, [Zasady modernistów \(modernistarum doctrina\).](#)

9) Abp Józef Teodorowicz, [O modernizmie.](#)

10) Ks. Alojzy Starker SI, [Przysięga antymodernistyczna.](#)

11) Ks. Franciszek Gabrył, [Idea ewolucji w teologii katolickiej.](#)

12) Wingolf, [Czemu jestem katolikiem? Kilka słów o modernizmie.](#)

13) Kuria Krakowska, [Komentarz do Encykliki Ojca św. Piusa X "Pascendi dominici gregis", o zasadach modernistów.](#)

14) Bp Kazimierz Tomczak, [Modernizm a protestantyzm liberalny.](#)

- 15) Ks. Antoni Langer SI, a) [Rozwój wiary.](#) b) [Pojęcie o Bogu w chrześcijaństwie i u filozofów.](#) c) [Św. Tomasz z Akwinu i dzisiejsza filozofia.](#)
- 16) Ks. Marian Morawski SI, a) [Filozofia i jej zadanie.](#) b) [Dogmat łaski. 19 wykładów o porządku nadprzyrodzonym.](#)
- 17) Ks. Franciszek Kwiatkowski SI, [Filozofia wieczysta w zarysie.](#)
- 18) Bp Michał Nowodworski, a) [Wiara i rozum.](#) b) [Liberalizm.](#)
- 19) Ks. Jan Rosiak SI, a) [Wiara i "doświadczenie religijne".](#) b) [Suarez \(1548 – 1617\).](#)
- 20) Ks. Antoni Słomkowski, [Obiektywna wartość odkupienia a symbolizm modernistyczny.](#)
- 21) Bp Józef Sebastian Pelczar, a) [Obrona religii katolickiej. Tom I. Jak wielkim skarbem jest religia katolicka i dlaczego ta religia ma dzisiaj tylu przeciwników.](#) b) [Religia katolicka, jej podstawy, jej źródła i jej prawdy wiary. Rozprawy dogmatyczne dla ludzi wykształconych.](#) c) [Racjonalizm, progresizm, modernizm.](#) d) [Dążności pseudoreformatorskie.](#) e) [Zboczenia pseudomistycyzmu: towianizm i kozłowityzm.](#)
- 22) Ks. René-Marie de la Broise SI, [Religia i religie.](#)
- 23) "Przegląd Kościelny", a) [Kilka uwag o historii dogmatów.](#) b) [Jurysdykcja kościelna i jej uzupełnienie.](#) c) [Kardynał Franzelin.](#)
- 24) René Bazin, [Papież Pius X. Modernizm.](#)
- 25) Bp Władysław Krynicki, a) [Dzieje Kościoła powszechnego.](#) b) [Pelagianizm i semipelagianizm.](#) c) [Sobór Watykański.](#) d) [Modernizm.](#)

([HTM](#))

© *Ultra montes* (www.ultramontes.pl)

Cracovia MMXXIII, Kraków 2023